

הלכות ראש השנה תרא-תרב

וקורין מוהאלהים נסה את אברהם^ב עד סוף הסדר^ג כדי להזכיר עקרות יצחק^ד ומפמיר קורא בתורה כמו אתמול^ה ומפמיר בירמיהו^ו כה אמר וגו' עד הבן יקור וגו' מפני שהובת היום להזכיר זכרונות^ז ובאותו ענין נאמר^ח וזכר אוזכרו עוד על כן הזמו מעו וגו':

ב ובמוצאי ראש השנה מברילין^ט בין בתפלה בין על הכוס^י כמו במוצאי שבת אלא שאין מברכין על הבשמים ועל האש^{יא} כמו בשאר מוצאי יום טוב כמו שנתבאר בס' תצ"א^{יב} ע"ש:

תרב סדר עשרת ימי תשובה וכו' ה' סעיפים:

א מתענין למחרת ראש השנה והוא תענית ציבור^א כמו"ש בס' תקמ"ב^ב וכל הלכותיו נתבאר בס' תקנ"ג^ג ע"ש:

ב וכל הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים מרכיב בתפלה ותחנונים ונהגים לומר אבינו מלכנו כו' ערב ובוקר^ד מלבד בשבת^ה וכן בערב שבת אחר מנחה אין אומרים אותו^ו כמו שנתבאר בס' (תקצ"ב) [תקפ"ד]^ז:

ג ואומרים בכל יום^ח חזן משבתי^ט ג' פעמים ויודיו קודם עלות השחר מלבד בערב יום הכיפורים שאין אומרים אותו אלא פעם אחת^י:

ד אם אירע מילה בין ראש השנה ליום הכיפורים אין אומרים תחנון^{יא} ולא הוא רחום^{יב} כו' אבל אומרים אבינו מלכנו^{יג} (ואל ארך אפים^{יד} ולמנצח^{טו}):

ה אין נותנים חרם בין ראש השנה ליום הכיפורים^{טז} שלא לעורר כחות הרין בזמן ההוא^{יז} וכן אין משביעין אדם בבית דין בימים האלו^{יח} שלא להביא עונש שבוטעה לעולם הרי"ג

ב בראשת כב, א. נחמד מגילה לא, א. מור וש"ע שם.
ג מור וש"ע שם.
ד רש"י שם ד"ה מפמירין, לבוש ס"א.
ה מור וש"ע שם, ובדלעיל ס' תקפד ס"ג.
ו לא ארזי נברא שם, מור וש"ע שם.
ז רש"י שם ד"ה הבן ר"ן שם (ג, ב) ד"ה גמ', ב"י ד"ה ומ"ש וקורין, לבוש ס"א.
ח ירמיה לא, יט.
ט סוד ושו"ע ס"א.
י ב"י סוף הס"א, לבוש ס"א.
יא מור וש"ע שם.
יב סוף ס"א.

סימן תרב

א מור ורמ"א.
ב סימן זה בשו"ע לא הגיע לידנו, וראה מור וש"ע שם ס"א (בזם גדליה).
ג סימן זה בשו"ע לא הגיע לידנו, וראה מור וש"ע שם סוף ס"א.
ד סוד ושו"ע, וראה גם נמ"ם הל' תשובה פ"ג סוף ה"ה, ומגת הב"ד שלא לומר מלכות בעש"ת מלבד ביום גדליה (ספר המנהגים – הב"ד ע' 58).
ה מור ורמ"א.
ו ר"ן ד"ה (מ, א) ד"ה גמ' (ב"ה), ש"ת הריב"ש ס' תקב, מנהגים (קלוינד) ס' לא (בעש"ת), (מירנא) עש"ת (ע' קד), רמ"א.
ז חבט ס"ד.
ח לבוש ס' תרב, פ"ו.
ט מנהגים (קלוינד) רמ"א.
כ פ"ו.

א מנהגים (קלוינד) שם, מהר"ל הל' עש"ת (ע' דש), דרכי משה ס"ק א, מ"א ס' תרד ס"ק ב.
ב סוף ה' (ר"ה) וש"נ.
ג ב"י בשם דרוקח ס' רג, רמ"א, ובסידור לא הובא.
ד ראה מור, לעיל ס' רפח ס"ח, שערי הכולל פל"ו אות ב ואות ה.
ה ב"י בשם דרוקח מוס"פ רג ורס"ו רד, רמ"א.
ו מנהגים (מירנא) עש"ת (ע' קד), רמ"א, ובדלעיל ס' קלא ס"ג.
ז מנהגים שם, לבוש ס"ב.
ח דרכי משה ס"ק א בשם הגהות מנהגים ישנים (שינוי) נוסחאות שם שן 30), רמ"א, וראה שיהות קדש ל' תשרי תשל"ה (שלא לומר גם אבינו מלכנו), אמר מנהגי הב"ד תשרי ע' קמו אות ל.
ט וכו' בסידור (במים תפלת שחרית) לפני אל ארך אפים (שאין אומרים ב"ה ותשובה ופירות קטן וגדול ב' ימים וערב פסח וכו' באב) וש"נ, אבל ראה שיהות קדש שם, אות מנהגי הב"ד שם, מנהגי מלך ע' 30.
י מנהגים (מירנא) שם, דרכי משה שם, וראה גם לעיל ס' רכב ס"ב, אבל ראה בסידור שם (לפני למנצח): מנהג ספרד שבכל יום שאין אומרים בו תחנון גפילת אפים אין אומרים למנצח ע"ק ולא תפלה לדוד.
יז מהר"ל הל' עש"ת (ע' דש), רמ"א, וראה גם לעיל ס' חבט ס"ד.
יח לבוש ס' תרב, פ"ו.
יט מנהגים (קלוינד) רמ"א.
כ פ"ו.

הלכות ראש השנה תרבי"ה

אבל לעשות דין בין אדם לחבירו בודאי מצוה רבה יש לדין ולהוציא הגזילה מתחת ידו^א שכשיש דין למטה אין דין למעלה^ב ואם יש עסק שבועה ביניהם ניתוחו עד לאחר יום הכיפורים^ג:

תרגו ובו סעיף אחד:

א אף מי שאינו נוהר בכל השנה מפת של פלטר גוי (עיין ביו"ד סי' קי"ב א) מכל מקום בעשרת ימי תשובה יש לו לזהר ממנו^ד ואם אינו יכול לאפות בעצמו וכשיר את התנור שאופן בו גוים שישליך ישראל בתוך התנור קיסם אחד^ה כמו שיתבאר ביו"ד סי' קי"ב^ו מכל מקום מי שהולך בדרך אם אין לפניו פת של ישראל עד יותר מארבע מילין ממקום שהוא עומד בו ורוצה לאכול מותר לו לאכול פת של פלטר גוי אפילו בעשרת ימי תשובה כמו שמותר בשאר ימות השנה^ז כמ"ש ביו"ד שם^ח.

ויש לכל אדם לחפש ולמשמש^ט במעשיו ולשוב מהם בעשרת ימי תשובה^י וספק עבירה צריכה יותר תשובה מעבירה ודאית כי על עבירה ודאית אדם מתחרט בכל לבו אבל ספק עבירה הוא מתברך בלבבו לומר שמא לא עשיתי עבירה ואינו מתחרט עליה חרטה גמורה^{יא} והרי נשאר עונש העבירה עליו^{יב} ולכך היה צריך קרבן אשם תלוי הבא על הספק להיות יותר ביוקר מקרבן חטאת הבא על הודאי^{יג}:

ת ת"א.

ו שו"ע סמ"ו.

ז ברמ"א ובלבוש: ולפשפש. וראה עירובין ג, ב.

ח ת"א. לבוש.

ט הרב רבנו יונה ברכות א, ב) ד"ה וראו כל בו סי' סט

(לד, א). רמ"א.

י לבוש.

יא רבנו יונה שם (מבחים מה, א) ומשנה כריתות כו, ב).

יג רמ"א. לבוש.

א אחרונים. לבוש סי' תרגו. מ"א סק"א. מ"ו.

ב מדרש תהומות משפטים סי' ה. לבוש שם. מ"ו.

ג לבוש שם.

סימן תרג

א סימן זה בשוע"ר לא הגיע לידנו, וראה שו"ע ורמ"א שם

ס"ב. וראה גם לעיל סי' רמב ס"ו. סי' שבה ס"ג, וש"ג.

ב רמ"ש פ"ט סו"י יד. טור ושו"ע.

ג מנהגים (מירנא) עש"ת (ע' קד). ת"א. לבוש.

ד שו"ע ס"ט.